

barbara Maria Morawiec

The Library of Birmingham – biblioteczne centrum wiedzy, kultury i rozrywki

---

Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media nr 2 (21), 145-160

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

PRACE DROBNE

Barbara Maria Morawiec

redaktor naczelna Lustra Biblioteki
www.lustrobiblioteki.pl
e-mail: redakcja@lustrobiblioteki.pl

The Library of Birmingham – biblioteczne centrum wiedzy, kultury i rozrywki

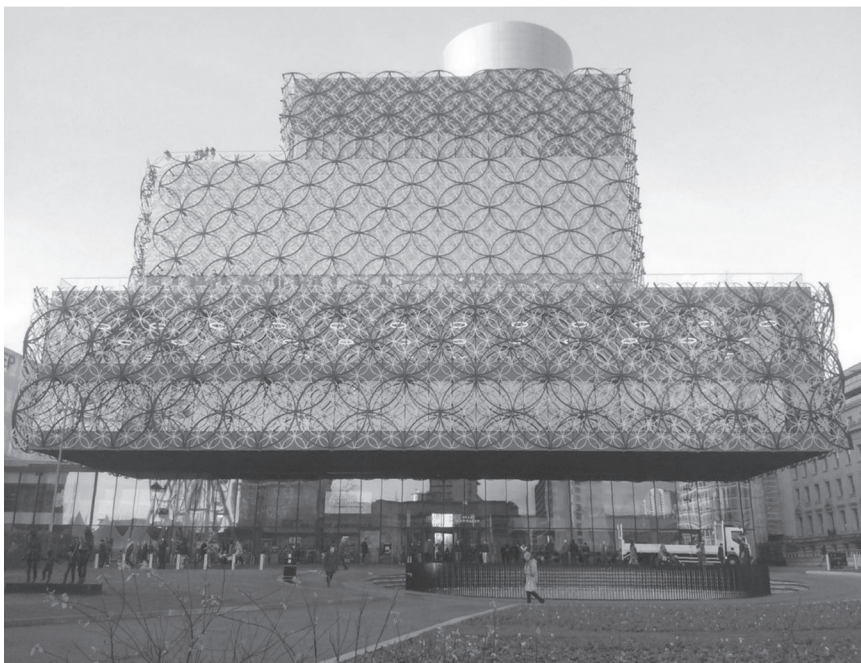
Abstrakt: W artykule omówiono powstanie i rozwój The Library of Birmingham oraz jej działalność biblioteczną, kulturalną, usługową i rozrywkową. Zaprezentowano poszczególne agendy biblioteki, uwzględniając m.in. czytelnie, wypożyczalnię, bibliotekę muzyczną, bibliotekę Shakespeare Memorial Room, galerie, tarasy widokowe, ogrody biblioteczne i centra doskonalenia umiejętności. Wskazane zostały najbardziej znaczące projekty biblioteczne oraz inne usługi biblioteczne z uwzględnieniem potrzeb różnych grup użytkowników. Dodatkowo opisane zostały problemy, z jakimi musiała zmierzyć się The Library of Birmingham.

Słowa kluczowe: Architektura bibliotek. Biblioteki brytyjskie. Birmingham. The Library of Birmingham. Shakespeare Memorial Room

Wprowadzenie

Birmingham to miasto w Wielkiej Brytanii, w hrabstwie West Midlands. W tym jednym z największych ośrodków kulturalnych w całym kraju nowoczesność przeplata się z historią, co widoczne jest szczególnie w architekturze budynków. Centrum kulturalne miasta – z Birmingham Repertory Theatre, centrum konferencyjnym International Convention Centre (The ICC), salą koncertową Symphony Hall i Town Hall oraz Birmingham Museum & Art Gallery – znajduje się na Centenary Square, przy Broad Street. Znaczącą instytucją tej części miasta stała się przede wszystkim

The Library of Birmingham¹, będąca jednocześnie największą pod względem architektonicznym księżnicą publiczną w Wielkiej Brytanii (fot. 1). Budynek biblioteki składa się z 10 kondygnacji o całkowitej powierzchni 31 tys. m². Koszt budowy wyniósł 188 mln 880 tys. funtów, czyli około miliarda polskich złotych. Dofinansowanie pochodziło ze środków budżetu miejskiego. Budynek biblioteki połączony jest przejściem z Birmingham Repertory Theatre.

Fot. 1. Budynek The Library of Birmingham

Źródło: Fot. B.M. Morawiec.

Na dziesięciu piętrach budynku biblioteki mieszczą się różne czytelnie, wypożyczalnie, biblioteka muzyczna, galerie, ogrody biblioteczne, tarasy widokowe oraz centra doskonalenia umiejętności (tzw. Brain Box i Train Suite).

The Library of Birmingham jest nie tylko skarbnicą książek, centrum kultury i rozrywki, ale stanowi również ważny punkt na mapie turystycznej Anglii. Niewątpliwie obiekt ten bardzo różni się od pozostałych na Centenary Square.

---

¹ W grudniu 2014 r., podczas pobytu w Wielkiej Brytanii miałam możliwość zwiedzenia The Library of Birmingham [1]. W artykule zamieściłam zdjęcia mojego autorstwa.

Budowę siedziby biblioteki rozpoczęto w styczniu 2010 r. Prace architektoniczne zakończono w kwietniu 2013 r. Budynek został zaprojektowany przez Francine Houben, holenderską architektkę z firmy Mecanoo, natomiast projekt budowy był wspomagany przez wiele innych firm. Oficjalne otwarcie biblioteki nastąpiło 3 września 2013 r. Gmach otrzymał wiele prestiżowych nagród architektonicznych, w tym m.in. Architects' Journal Building of the Year 2013, RIBA West Midlands Regional Awards, Building of the Year 2014 oraz inne wyróżnienia.

Właścicielem obiektu jest Rada Miasta Birmingham (Birmingham City Council), która już od 2006 r. zabiegała o wydzielenie miejsca przy Broad Street na stworzenie światowej klasy biblioteki, będącej centrum kultury, nauki i informacji. Z powodu monumentalności i wielkiego znaczenia dla kultury The Library of Birmingham stała się głównym punktem turystycznym miasta. Została oficjalnie wpisana do przewodnika z największymi atrakcjami w Birmingham. Atrakcyjność kulturalną potwierdzają statystyki. W uroczystości otwarcia biblioteki udział wzięło 10 tys. osób, w ciągu 100 dni gmach odwiedziło milion użytkowników, a w 2014 r. prawie 3 mln.

Rewriting the book

Mottem księżnicy jest „Rewriting the book”, czyli w dosłownym tłumaczeniu „Pisanie książki na nowo”. Hasło to oznacza predefiniowanie roli i celu tworzenia bibliotek publicznych na miarę XXI w., kreowanych jako światowej klasy instytucje kulturalne, z uwzględnieniem potrzeb społeczności w szybko zmieniającym się świecie. Idea hasła nawiązuje również do zmiany postrzegania bibliotek funkcjonujących w przyszłości, a zarazem ma przyczynić się do zmiany ludzkiego życia² [2].

The Library of Birmingham zapewnia dostęp do dziedzictwa kulturowego całej Anglii oraz lokalnej społeczności poprzez zbiory tradycyjne i cyfrowe. Zgromadzono tu prawie milion zbiorów, w tym ponad 400 tys. książek i innych dokumentów. Dostępne są także bogate kolekcje fotografii, starych druków i innych archiwów cennych dla mieszkańców miasta Birmingham. W bibliotece obowiązuje wolny dostęp do zbiorów, z których może skorzystać każdy, niezależnie od wieku. Oferta biblioteki dostosowana jest do różnych grup odbiorców. The

² “Rewriting the Book means redefining the purpose of libraries in the 21st century, by creating a world-class library that is highly responsive to need in a rapidly changing world. It means transforming the way libraries will work in the future, transforming Birmingham and transforming people’s lives” [2].

Library of Birmingham została określona „flagowym okrętem w miejskim projekcie renowacji i rewitalizacji, jest więc jednym z najczęściej wskazywanych przykładów korzystnej dla gospodarki miasta inwestycji w megabibliotekę” [4, s. 14].

Biblioteka otwarta dla każdego

The Library of Birmingham jest otwarta dla każdego, kto przekroczy jej progi. Przy wejściu i wyjściu są jedynie bramki RFID, które kontrolują, czy odwiedzający nie wynoszą niewypożyczonych zbiorów. Nie trzeba być zarejestrowanym czytelnikiem i niewymagane jest posiadanie karty bibliotecznej, by móc korzystać z agend. Nie obowiązuje zostawianie rzeczy osobistych i odzieży wierzchniej – dla chętnych dostępne są zamykane szafki. 7 z 10 pięter dostępnych jest dla użytkowników. Bibliotekę można porównać do wielkiego centrum handlowego, ale tylko z „towarami kulturalnymi”. Poruszanie się po budynku jest bardzo łatwe, gdyż wszystkie piętra są odpowiednio oznakowane. Zadbano o różnorodne tablice informacyjne (pisane także brajlem): na regałach, z planem budynku, oznaczenia pięter i różnych stref. W celu ułatwienia poruszania się po bibliotece dla osób niepełnosprawnych zainstalowano windy oraz ruchome schody.

Wypożyczalnia główna

W holu głównym (Ground floor) umiejscowiono recepcję, wypożyczalnię główną z wielkim napisem „Welcome to The Library of Birmingham”, elektroniczny punkt informacyjny z możliwością zapisu do biblioteki, komputery z dostępem do katalogów elektronicznych oraz ekran informacyjny wyświetlający aktualności i inne ciekawostki (np. liczbę odwiedzin). W centralnej części holu znajduje się też urządzenie nazwane Black hole (czarna dziura), do którego można wrzucić datki na bibliotekę. Przed wejściem na kolejne piętro dostępne są dla odwiedzających przewodniki po budynku biblioteki w formie broszur. Można je także pobrać za pomocą kodu QR poprzez odpowiednią aplikację mobilną na urządzeniach przenośnych (w budynku wi-fi jest bezpłatne) lub wypożyczyć przewodnik w postaci audiobooka. W holu wydzielona została duża przestrzeń na dwie kawiarnie. Warto zaznaczyć, że w The Library of Birmingham można jeść i pić w strefach wyznaczonych w holu, na pierwszym, drugim i czwartym piętrze, oraz

w obrębie tarasów biblioteki. W holu mieści się też mała księgarnia będąca jednocześnie sklepem z pamiątkami i gadżetami, szatnie oraz miejsce na wózki dziecięce. Wokół tej przestrzeni rozmieszczono liczne wystawy i cyfrowe galerie, tzw. Digital Gallery (dostępne też w innych miejscach). Na parterze otwarto Studio Theatre, które może pomieścić 300 osób. Dodatkowo hol posiada foyer z antresolą ze szklanym balkonem, z którego widać całą rotundę z regałami na książki na wyższych piętrach oraz część pozostałych agend. Atrakcją dla odwiedzających jest też The Photographer's Wall, czyli ściana, na tle której można się fotografować.

Book Browse, czyli wypożyczalnia główna (fot. 2), znajduje się na podwyższeniu parteru, a można się tam dostać za pomocą ruchomych schodów. W całej bibliotece obowiązuje wolny dostęp do półek. Zbiory oznaczone żółtą metką mogą być wypożyczone, a z pozostałych można korzystać jedynie na miejscu.

Fot. 2. Wypożyczalnia główna w The Library of Birmingham

Źródło: Fot. B.M. Morawiec.

Biblioteka dla dzieci i biblioteka muzyczna

Na poziomie minus jeden, w przestrzeni wydzielonej szklanymi ścianami z malowidłami zorganizowano Children's Library. To właśnie tutaj najmłodszy mogą nauczyć się czytać, wypożyczyć książki odpowiednie dla każdego wieku (0–15 lat), znaleźć publikacje pomocne w rozwiązywaniu różnych problemów (np. poradniki o zdrowiu). Między regalikami znajdują się komfortowe miejsca do siedzenia ze stolikami, pufy oraz stanowiska do pracy z komputerem i specjalnym skanerem dostosowanym do korzystania przez dzieci. Bibliotekarze są bardzo przyjaźni i pomocni. W Children's Library odbywają się regularne zajęcia, głośne czytanie, spotkania autorskie itp.

Oprócz wypożyczalni, w tej części biblioteki mieszczą się Story Steps (Schody historii, fot. 3) poświęcone bibliotekarce Janet Brisland, która włożyła wiele pracy i wysiłku w planowanie The Library of Birmingham oraz całkowicie poświęciła się pracy z młodymi czytelnikami, kształtując ich kulturę czytelniczą. Story Steps to wielkie schody, stanowiące przestrzeń do organizacji przedstawień i innych wydarzeń bibliotecznych skierowanych do dzieci i ich rodziców. W poszczególnych strefach Children's Library odbywają się zajęcia ruchowe, taneczne, wokalne i historyczne dla dzieci. W każdy czwartek prowadzone są zajęcia Shake, Rattle and Rhyme dla dzieci poniżej 5. roku życia. Organizowane są również spotkania z literaturą

Fot. 3. Schody historii w The Library of Birmingham

Źródło: Fot. B.M. Morawiec.

dla młodzieży (Teenage Reading Groups), podczas których młodzi czytelnicy dyskutują o nowościach wydawniczych, recenzują książki, blogują oraz relaksują się, rozmawiając na różne tematy. Zapisany użytkownik biblioteki, pisząc recenzję, może wziąć udział w Virtual School Reviews, gdzie nagrodą jest publikacja jego tekstu na stronie internetowej The Library of Birmingham.

W dalszej części niskiego parteru mieści się biblioteka muzyczna. W zbiorach audiowizualnych znajdziemy całe kolekcje płyt CD, DVD, Blu-ray, winyli oraz różnorodne dokumenty muzyczne (nuty, druki muzyczne, śpiewniki), biografie i książki o historii różnych gatunków muzycznych. Nie można zapomnieć o bogatych wielojęzycznych zbiorach filmów, specjalistycznych nagrań, nagrań programów telewizyjnych i seriali, koncertów i musicali. Na miejscu dostępna jest też kolekcja kilku tysięcy filmów niemych.

W strefach pomiędzy regałami znajdują się odtwarzacze muzyczne i komputery ze słuchawkami, służące do korzystania ze zbiorów muzycznych na miejscu. Użytkownicy mają także bezpłatny dostęp do serwisu muzycznego Oxford Music Online. Biblioteka muzyczna posiada Music Practise Rooms – pokoje prób wyposażone w instrumenty muzyczne (w tym fortepian) oraz urządzenia studyjne. Za rezerwację miejsca w takim pokoju trzeba wnieść opłatę w wysokości 5 funtów za godzinę. Na pierwszym piętrze ulokowany jest dodatkowo SoundBox, czyli studio do nagrań. Część zbiorów muzycznych i multimedialnych wypożycza się za opłatą: nagrania muzyczne – za symbolicznego funta na 2 tygodnie, płyty DVD i nagrania wideo – za 1,5 funta na 7 dni, a nowe nagrania znajdujące się w Top 50 Videos – za 2,5 funta na 2 dni.

Do organizacji wydarzeń muzycznych, takich jak recitale i koncerty na żywo, oraz innych występów z udziałem lokalnych muzyków i zaproszonych gości przeznaczona jest oddzielona strefa Beatbox oraz Amphitheatre.

Na wolnym powietrzu znajduje się amfiteatr na planie koła. Wszystko, co dzieje się w tym miejscu, można oglądać bezpośrednio z zewnątrz lub z biblioteki muzycznej (przez oszklone szyby wokół). W amfiteatrze użytkownicy biblioteki mogą pograć w ping-ponga lub wziąć udział w zajęciach ruchowych.

Strefa biznesu, nauki i zdrowia

Naprzeciw głównego wejścia do biblioteki widoczne są wielkie ruchome schody prowadzące na pierwsze piętro, zwane Business, Learning

and Health. Znajdują się tu regały z księgozbiorem naukowym, ekonomicznym i okołomedycznym (w kilku językach), ponadto przestrzeń do nauki (Quiet Study) ze stołami i biurkami, a wzdłuż całej ściany z oknami terminale komputerowe z dostępem do Internetu. W ramach usług bibliotecznych czytelnicy mogą wziąć udział w szkoleniu z wyszukiwania informacji w Internecie i bazach danych.

Na tym piętrze dostępne są także zamknięte pokoje spotkań i do pracy indywidualnej, pokoje doradcze (Advice Rooms), pokoje do prac zespołowych (Meeting Rooms), sale szkoleniowe i warsztatowe (Training Suite) oraz pokoje do pracy twórczej (Brainbox). Użytkownicy mogą skorzystać z Business & IP Centre.

Bibliotekarze i inni specjaliści bezpłatnie pomagają użytkownikom biblioteki w znalezieniu pracy, napisaniu CV, przygotowaniu do rozmów kwalifikacyjnych, udzielają cennych porad w ramach CV Master Class & Job Hunting Clinic. Przyszłym przedsiębiorcom udostępniane są bazy firm, bazy danych z zakresu ekonomii, katalogi dostawców i produktów. W ramach działalności usługowej użytkownicy mogą skorzystać z darmowego programu Business Start-up pozwalającego na uzyskanie pomocy i niezbędnych informacji dotyczących rozpoczęcia własnej działalności. Start-up jest stale rozszerzaniem projektem, w ramach którego odbywają się spotkania i warsztaty na temat przedsiębiorczości, promocji firmy, efektywnego zarządzania firmą i zasobami ludzkimi, pozyskiwania dotacji i środków finansowych, aspektów prawnych, własności intelektualnej, stworzenia planu marketingowego, czy pokazujące, jak dokonywać rozliczeń. Prowadzony jest Enterprise Club oraz Immigration Advice Clinic poszerzający umiejętności i kompetencje obcokrajowców (oraz pomagający w nauce języka angielskiego). I tu warto cytować André Maurois, który twierdził, że „Każda biblioteka jest instytutem zrozumienia międzynarodowego. Biblioteki są najważniejszym i najbogatszym źródłem wiedzy o sprawach, które dotyczą całej ludzkości”.

The Library of Birmingham stawia na zdrowy tryb życia i dobre samopoczucie. Zapewnia dostęp do książek i czasopism zawierających porady lifestyle'owe, medyczne, na temat zdrowego odżywiania, wyjścia z nałogów, zmniejszenia stresu itp. Każdy użytkownik niezależnie od wieku może sprawdzić stan swojego zdrowia dzięki punktom kontroli ciśnienia, cholesterolu i wskaźnika masy ciała BMI. Organizowane są bezpłatne spotkania z pracownikami służby zdrowia, poświęcone uświadamianiu zagrożeń chorobowych oraz związane z profilaktyką. Natomiast dzieci i młodzież są zapraszane na specjalne spotkania, na których omawiane są sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach

zyciowych, walki ze stresem, opanowania emocji, wyjścia z nałogów, a także poruszane są tematy dotyczące zdrowia psychicznego i seksualności czy rozwiązywania konfliktów.

The Library of Birmingham stawia także na relaks. Według biblioteki najlepszym sposobem na relaks jest czytanie, dlatego bierze ona udział w programie NHS Books on Prescription, polegającym na przepisywaniu recept na książki.

Skarbnica wiedzy

W samym sercu The Library of Birmingham znajduje się rotunda z regałami wypełnionymi 400 tys. książek (fot. 4). Skalę wielkości i bogactwa wiedzy tego miejsca można określić, przytaczając słowa Jana Wiktora: „Biblioteka gromadzi bogactwa wieków i pokoleń, mogą z nich czerpać bez miary nieprzeliczone tłumy, a nigdy nam nie poskąpi ani mądrości, ani światła”.

Fot. 4. Rotunda książek w The Library of Birmingham

Źródło: Fot. B.M. Morawiec.

Wokół rotundy znajdują się kolejne regały ze zbiorami z różnych dziedzin wiedzy. Do najpopularniejszych kolekcji należą te związane z prawem, informacją, literaturą, historią, fotografią i muzyką. Ponadto bogata kolekcja mangi i innych zbiorów w wielu językach, czasopisma i wiele źródeł cyfrowych. Dla osób chcących pracować w ciszy przeznaczone są tzw. Study Rooms, czyli pokoje do pracy indywidualnej wyposażone w komputery i inne urządzenia (użytkownik może także korzystać ze swojego sprzętu). Na drugim piętrze rozmieszczono komputery wzdłuż dwóch ścian tuż przy oknach (w słoneczne dni można je zasłonić roletami). Na całym piętrze wyznaczono dodatkowo dwie przestrzenie: do pracy (gdzie obowiązuje cisza) i do prac grupowych.

Piętro odkrywania

Na kolejnym piętrze, zwanym Discovery, przewidziano strefy do odkrywania. W osobnym pomieszczeniu użytkownicy mogą oglądać wystawy, zarówno te tradycyjne, jak i cyfrowe. Pozostając przy zbiorach cyfrowych, koniecznie trzeba wspomnieć o indywidualnym kinie działającym dzięki BFI Mediatheque. Na czerwonych sofach w wydzielonych boksach można obejrzeć filmy z kolekcji British Film Institute. Pomiędzy regałami znajduje się kawiarnia.

Dla zwiedzających niezwykłą atrakcją jest taras z widokiem na południową i wschodnią część Birmingham. Na tarasie zadbano o zieleń, kompozycje kwiatowe i wygodne miejsca do siedzenia. Jego barierki są przeszklone, co zwiększa pole widzenia na panoramę miasta.

Archiwa, dziedzictwo kulturowe i fotografia

Dla The Library of Birmingham niezwykle ważne jest zachowanie dziedzictwa kulturowego. W archiwum gromadzone są oryginalne dokumenty (pochodzące nawet z XII w.) o znaczeniu historycznym dotyczące miasta Birmingham, jego mieszkańców, instytucji, stowarzyszeń i firm. Źródło odkrywania tajemnic i wiedzy stanowią rejestry kościelne oraz spisy mieszkańców, dzięki którym odwiedzający mogą poznać swe korzenie lub lokalne tradycje. Ograniczenia dla użytkowników obowiązują jedynie w Wolfson Centre for Archival Research, gdzie trzeba posiadać kartę czytelnika lub być badaczem lokalnej historii. Zgromadzono tam liczne zbiory kartograficzne i fotograficzne, dostarczające wiedzy na

temat tego, jak np. wyglądała architektura miasta w ubiegłych wiekach. Znajduje się tam również interaktywny stół prezentujący najważniejsze informacje związane z historią Birmingham.

Z czwartego na siódme piętro można dostać się klatką schodową lub skorzystać ze specjalnej przeszklonej windy przypominającej kapsułę czasu (fot. 5). Piętra piąte, szóste i ósme są niedostępne dla czytelników. Wstęp do nich mają jedynie bibliotekarze i inni pracownicy biblioteki. Na trzech zamkniętych kondygnacjach znajdują się magazyny i pomieszczenia służbowe.

Fot. 5. Szklana winda w The Library of Birmingham

Źródło: Fot. B.M. Morawiec.

Tajemniczy ogród

Cyceron mawiał, że „do szczęścia człowiekowi potrzeba ogrodu i biblioteki” i dlatego już od samego parteru wszystkie znaki informacyjne prowadzą do Tajemniczego ogrodu (The Secret Garden, fot. 6). Siódme piętro to połączenie ogrodu bibliotecznego z zieloną czytelnią. Rośnie tam wiele gatunków roślin, które kwitną przez cały rok. Odwiedzający mogą podziwiać widoki Birmingham od strony północnej oraz zachodniej.

Fot. 6. Tajemniczy ogród w The Library of Birmingham

Źródło: Fot. B.M. Morawiec.

Shakespeare Memorial Room

Na ostatnim piętrze można podziwiać całą panoramę miasta z przeszklonego pokoju. Specjalny stół interaktywny prezentuje informacje o każdym z budynków, które odwiedzający widzą przed sobą. Wokół ścian ustawiono rzeźby znanych angielskich pisarzy i inne pamiątki.

Ostatnim punktem w The Library of Birmingham jest Shakespeare Memorial Room (fot. 7) zaprojektowany w 1882 r. przez Johna Henry'ego Chamberlaina. Ta niesamowita biblioteka gromadzi „pod kluczem” cenne dzieła jednego z najwybitniejszych angielskich pisarzy, Williama Shakespeare'a. Miejsce to utrzymane jest w stylu elżbietańskim.

W The Library of Birmingham jest wiele ciekawych zakamarków. Można ją zwiedzać grupowo po wcześniejszej rezerwacji terminu lub samodzielnie z przewodnikiem. Na każdym poziomie rozmieszczono kilkanaście cyfrowych punktów informacyjnych, gdzie można zapisać się samodzielnie do biblioteki, przeszukiwać zbiory w katalogu lub uzyskać odpowiedzi na pytania dotyczące biblioteki. Dodatkowo na

Fot. 7. Shakespeare Memorial Room w The Library of Birmingham

Źródło: Fot. B.M. Morawiec.

każdym piętrze, tuż przy wejściu jest punkt informacyjny, w którym bibliotekarze służą radą i pomocą.

W ciągu roku od otwarcia biblioteki liczba zapisanych użytkowników zwiększyła się o 140%, a statystyki wypożyczeń zbiorów tradycyjnych i elektronicznych wzrosły o 100%. Z dostępu do bezpłatnego Internetu korzysta miesięcznie 21 tys. osób i odnotowywanych jest około 5 tys. logowań do bezprzewodowej sieci wi-fi.

Inne udogodnienia dla użytkowników

Na trzecim piętrze pomiędzy regałami mieści się kawiarnia. W różnych częściach budynku rozmieszczone są automaty z jedzeniem i zimnymi napojami. Dostępny jest także automat do rozmienniania banknotów na drobne. W bibliotece dba się również o środowisko i czystość, dlatego użytkownicy są proszeni o segregację śmieci. Budynek księżnicy został zaprojektowany tak, aby zminimalizować wpływ na środowisko (bardzo mała emisja dwutlenku węgla, wykorzystanie technologii niskowęglo-

wych do ogrzewania, ale także zapewnienie chłodzenia i niskie zużycie energii).

W strefach do pracy indywidualnej i grupowej znajdują się gniazda elektryczne, dzięki czemu użytkownicy mogą podłączyć i naładować własny sprzęt. Przy wejściu głównym do The Library of Birmingham mieści się też wrzutnia, która pozwala na zwrot wypożyczonych książek przez całą dobę.

Pomyślano także o toaletach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych. Na różnych piętrach, oprócz zwykłych toalet, są pokoje dla matek z dziećmi, a w holu głównym wyznaczono miejsce na pozostawienie wózków dziecięcych. Przed wejściem do Studio Theatre można wypożyczyć aparaty odsłuchowe poprawiające jakość dźwięku. Dodatkowym ułatwieniem dla osób niepełnosprawnych lub niedowidzących jest możliwość wejścia na teren biblioteki z psem przewodnikiem.

Użytkownicy mogą skorzystać z PrintShopów, czyli punktów z samoobsługowymi urządzeniami do drukowania i skanowania, oraz z Photobooth – fotobudki. W The Library of Birmingham można wynająć sale na spotkania, sale konferencyjne oraz salę teatralną mieszczącą 300 osób.

Zapis do biblioteki

Zapisanie się do biblioteki jest bezpłatne. Ciekawym rozwiązaniem jest wprowadzenie jednej karty czytelnika, która gwarantuje dostęp do innych księżnic na terenie Birmingham. Każdy użytkownik wraz z kartą otrzymuje kod PIN do szybkiej identyfikacji konta. Wyjątek stanowią dzieci do 15. roku życia, których zapisują rodzice lub opiekun prawny. Wzór pisemnej zgody, oprócz podstawowych danych, zawiera dane poufne. Trafiają one bezpośrednio do Rady Miasta Birmingham. Dotyczą rasy, koloru skóry, pochodzenia etnicznego, narodowości oraz wyznania religijnego. Nie są one obowiązkowe do wypełnienia w formularzu, jednak, zdaniem Rady Miasta, są przydatne do ulepszenia oferowanych usług i wyrównania szans dla każdego, niezależnie od pochodzenia czy rasy.

Biblioteka w Internecie

Wszystkie informacje na temat The Library of Birmingham można znaleźć na stronie internetowej www.libraryofbirmingham.com. W wi-

trynie internetowej dostępne są zbiory cyfrowe (e-booki, audiobooki, e-magazyny), elektroniczne bazy danych i wiele innych źródeł informacji. The Library of Birmingham jest także obecna w serwisach społecznościowych, takich jak Facebook i Twitter. Ponadto bibliotekarze prowadzą kanał biblioteki na YouTube, umieszczając filmy wideo prezentujące różne wydarzenia, a nawet nagranie z dronem, który oprowadza po bibliotece. The Library of Birmingham „stawia sobie za cel przyciągnięcie młodych czytelników, mocno zainwestowała w technologie cyfrowe. Oprócz usług dostępnych przez Internet, udostępnia ona swoje własne aplikacje mobilne do pobrania” [3, s. 10].

Problemy biblioteki

W grudniu 2014 r. Rada Miasta Birmingham ogłosiła plan budżetowy na następny rok. Uwzględniono w nim oszczędności na kwotę 72 mln funtów, w tym obejmujące bezpośrednio The Library of Birmingham. Po nieprześlanych decyzjach, wiążących się z wysokimi kosztami utrzymania tak ogromnej biblioteki (aż 10 mln rocznie), Rada Miasta postanowiła podjąć radykalne kroki. W ramach oszczędności zmniejszono liczbę godzin, w jakich biblioteka jest otwarta w tygodniu, z 73 do 40. Cięcia budżetowe dotknęły także pracowników. W The Library of Birmingham zatrudniano prawie 190 osób. Po zmianach budżetowych w lutym 2015 r. zwolniono prawie 100 osób, oszczędzając około 1,5 mln funtów.

Podsumowanie

The Library of Birmingham to przykład współczesnej biblioteki otwartej na potrzeby użytkowników, która oferuje szeroki zakres usług oraz dostęp do licznych zasobów. W ciągu dwóch lat stała się centrum wiedzy, nauki i kultury dla lokalnej społeczności, a także dla turystów odwiedzających Birmingham. Warto podkreślić jej rolę jako instytucji dbającej o historię i tradycję, m.in. przez dostęp do Shakespeare Memorial Room oraz gromadzenie licznych archiwaliów i zbiorów będących dziedzictwem kulturowym dla Anglików.

Budynek został zaprojektowany w bardzo nowoczesny sposób, z uwzględnieniem infrastruktury, wyposażenia obiektu i poszczególnych agend bibliotecznych. Przestrzeń biblioteki stanowi „trzecie miejsce”, tzn. zapewnia użytkownikom miejsce do lektury, nauki, doskonalenia swoich umiejętności i spędzania wolnego czasu. The Library of

Birmingham rozszerza swoją działalność również w wirtualnym świecie, poprzez dostęp do różnorodnych usług internetowych, zasobów cyfrowych oraz mediów społecznościowych.

Bibliografia

- [1] Morawiec B.M.: *Odkrywaj wiedzę w The Library of Birmingham* [online]. [Data dostępu: 26.01.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.lustrobiblioteki.pl/2015/01/odkrywaj-wiedze-w-library-of-birmingham.html>.
- [2] *Rewriting the Book* [online]. [Data dostępu: 05.11.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.libraryofbirmingham.com/article/visiting/rewritingthebook>.
- [3] Adam R.: „*Pałac Ludu*” – nowa biblioteka w Birmingham. Tłum. Z ang. M. Grabowska. „Poradnik Bibliotekarza” 2014, nr 10, s. 4–11.
- [4] Grygrowski D.: *Megabiblioteki czy sieć małych bibliotek? Falszywa alternatywa*. W: *Megabiblioteki: wybrane tendencje w bibliotekarstwie publicznym*. Red. D. Pietrzakiewicz, E.B. Zybert. Warszawa 2015, s. 11–34.

Barbara Maria Morawiec

Editor-in-chief of Lustró Biblioteki

www.lustrobiblioteki.pl

e-mail: redakcja@lustrobiblioteki.pl

The Library of Birmingham – a Treasure Trove of Knowledge, Culture and Entertainment

Abstract: The paper discusses the emergence and development of the Library of Birmingham and presents its library, cultural, service and entertainment activities. Individual agendas of the Library of Birmingham are presented, taking into account, among other things, reading rooms, circulation departments, the music library, the Shakespeare Memorial Room, galleries, terraces, library gardens, and centers of excellence. The most significant library projects and other library services taking into account the needs of different user groups are pointed. Additionally, the problems the Library of Birmingham had to face are described.

Keywords: Architecture of libraries. Birmingham. British libraries. Memorial Room. Shakespeare. The Library of Birmingham